

Spis treści

Dariusz Baćkowski, Ceny transferowe w spółkach córkach międzynarodowych koncernów działających w Polsce - prezentacja wyników badań

Renata Dyląg, Wysokość składki a podstawowy cel programu emerytalnego określonych świadczeń

Waldemar Gos, Dynamiczne teorie bilansowe jako baza przepływów pieniężnych

Wojciech A. Nowak, O możliwości systemowej teorii budżetowania

Renata Rudnik, Koszty pomocy społecznej wobec problemów lokalnego bezrobocia i ubóstwa

Kazimierz Sawicki, Controlling a system informacyjno-sprawozdawczy - zagadnienia wybrane

Sławomir Sojak, Polityka cen transferowych stosowanych w Polsce przez przedsiębiorstwa krajowe i wielonarodowe

Mikołaj Turzyński, Ewidencja transakcji leasingowych w świetle przepisów prawa bilansowego i podatkowego

Marian Walczak, Analiza finansowa a potrzeby planowania w przedsiębiorstwie

Ze współpracy z zagranicą

Rowan Jones, Krytyka Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Sektora Publicznego

Konferencje naukowe w zakresie rachunkowości w Polsce w 2001 roku organizowane przez szkoły wyższe

Międzynarodowe konferencje EIASM w dziedzinie rachunkowości w 2001 r.

Informacja dla autorów

Dariusz Baćkowski,
Ceny transferowe w spółkach córkach międzynarodowych koncernów
działających w Polsce - prezentacja wyników badań
Streszczenie

Na podstawie wyników badania należy stwierdzić, iż spółki zagraniczne działające w Polsce będą poświęcały w najbliższych latach coraz więcej uwagi cenom transferowym. Wynika to przede wszystkim ze zgłaszanego przez co drugą badaną spółkę wzrostu liczby transakcji z podmiotami powiązanymi. Poza tym, wzrośnie nie tylko liczba zawieranych transakcji, więcej będzie również ich rodzajów. Nie wszystkie spółki córki obciążane są jeszcze kosztami zarządu ponoszonymi przez firmy matki, czy też kosztami prac badawczo-rozwojowymi prowadzonymi w spółce matce lub innych spółkach córkach na rzecz całego koncernu. Pojawienie się tego typu transakcji zapewne skomplikuje wzajemne rozliczenia polskich spółek córek z zagranicznymi podmiotami powiązanymi i spowoduje konieczność zwrócenia większej uwagi na dostosowanie tych rozliczeń do przepisów podatkowych. Dlatego, jak wskazują wyniki badań, co druga spółka spodziewa się zwiększenia problemów związanych z cenami transferowymi.

Mimo, że większość spółek spodziewa się wzrostu liczby oraz rodzajów transakcji kontrolowanych, jak również zdaje sobie sprawę z większego prawdopodobieństwa dokładnych kontroli swoich rozliczeń z podmiotami zależnymi, to jak wskazują wyniki badań, nie wszystkie podejmują konkretne działania w celu wcześniejszego przygotowania się. Należy stwierdzić, że 32% to mały odsetek firm, które przeprowadziły wewnętrzną kontrolę swoich cen transferowych pod względem zgodności z polskimi regulacjami podatkowymi. Niepokojący jest fakt, że tylko 39% zamierza w najbliższym czasie dokonać takiej kontroli.

Aż 90% ankietowanych spółek czuje się co najmniej dostatecznie przygotowana na ewentualną kontrolę urzędu podatkowego. Kwestię, czy rzeczywiście podatnicy w Polsce są tak dobrze przygotowani na kontrole cen transferowych, rozstrzygnie przyszłość, jednak niektóre wyniki ankiety nie potwierdzają tak optymistycznych opinii.

Spółki poważnie podchodzą do problematyki cen transferowych. Więcej niż co druga umieszcza ten problem w strategii, a tylko co dziesiąta traktuje go jako podporządkowanie się regulacjom podatkowym.

Najbardziej istotnym czynnikiem kształtującym ceny transferowe okazała się zgodność z przepisami podatkowymi. Ciekawym wynikiem tej części badania jest wysoka pozycja optymalizowania obciążeń podatkowych, które jest bardzo istotnym czynnikiem dla 64% ankietowanych.

Niski jest odsetek podmiotów, które gromadzą dokumentację na wypadek kontroli. Zaledwie 36% badanych gromadzi takie dokumenty. Jest to tym bardziej niepokojące, gdy weźmiemy pod uwagę fakt, iż w bieżącym roku został wprowadzony ustawowy obowiązek gromadzenia dokumentacji.

Badane spółki zdecydowanie preferują metody transakcyjne przy ustalaniu cen wewnętrznych, a w szczególności metodę koszt plus.

Zdaniem ankietowanych najbardziej narażone na spory z administracją podatkową są transakcje dotyczące usług, kosztów zarządu, prac badawczo-rozwojowych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Tylko w 13% spółek poruszono podczas kontroli sprawę cen transferowych. W 67% tych przypadków zakwestionowano zasadność rozliczeń z podmiotami powiązаныmi.

Aż 64% spółek spodziewa się w najbliższych dwóch latach kontroli cen transferowych, zatem można przypuszczać, że znacznie wzrośnie również liczba sporów pomiędzy podatnikami i fiskusem na tle omawianej problematyki.

Transfer prices in daughter companies of international corporations in Poland - presentation of research findings

Summary

According to this survey, Polish subsidiaries of multinational companies will be increasingly interested in the transfer pricing issue. It results from the fact that every second company expects growth of number of transactions with related parties. It is not only increase of number of transactions to expect. It will be more types of transactions either. Not all of the Polish subsidiaries pay management fees to parent company, and they are not involved in cost sharing arrangements too. An appearance of more complex transactions brings about, companies will have to deal with a more number of problems according transfer pricing.

As a result of the survey, companies have not made concrete actions to prepare for tax examination, although they are aware of potential transfer pricing inspections.

Only 32% of all surveyed companies have conducted internal transfer pricing audit in respect of conformity with polish tax regulations. It is badly for companies that only 39% plan to conduct such audit.

As much as 90% of the surveyed companies feel at least good prepared for tax inspection concerning transfer pricing. The transfer pricing issue is perceived as important by surveyed companies. Above 58% of companies consider transfer pricing as a part of strategy.

Compliance with tax regulations is the most important factor to be taken into account when shaping a transfer pricing policy. Very interesting is that for as much as 64% companies tax optimisation is very important factor.

A percentage of companies, which gather special transfer pricing documentation is small. Only 36% of entities prepare such documentation. It is so much the worse for companies in respect of fact, that documentation requirements are introduced from year 2001.

The majority of surveyed companies prefer transaction based methods definitely, in particular cost plus method.

In companies opinion, transactions concerning services, management fees, research and development and intangibles are particularly susceptible to disputes with the tax authorities.

Only 13% of entities report experiences with transfer pricing inspection.

Prices in transactions with related parties have been questioned in the case of 67% of transfer pricing examinations.

As many as 64% of companies expect transfer pricing inspection in the next two years. Consequently, the number of disputes with tax authorities in respect of transfer pricing will rise significantly.

Renata Dyląg,

**Wysokość składki a podstawowy cel programu emerytalnego
określonych świadczeń**

Streszczenie

Sukces reformy emerytalnej w Chile na początku lat osiemdziesiątych i jednocześnie ciągle istniejące zagrożenie dla repartycyjnych systemów ubezpieczeń społecznych w większości krajów rozwijających się i niektórych rozwiniętych spowodowały powszechne zainteresowanie systemami kapitałowymi. Kapitałowe systemy emerytalne występujące na świecie są wzajemnie zróżnicowane; implikują odmienne zagadnienia ekonomiczne i regulacje formalno-prawne. Zawsze jednak mają jedną wspólną cechę - systemy kapitałowe zarówno o określonej składce, jak też o określonym świadczeniu emerytalnym, mają służyć akumulowaniu takich środków w okresie czynności zawodowej pracowników, które zabezpieczą godziwy poziom życia na emeryturze. Przy wprowadzeniu kapitałowego programu emerytalnego określenie odpowiednich stóp zastąpienia i składek jest koniecznym warunkiem prawidłowej realizacji podstawowego celu systemu emerytalnego, czyli zapewnienia adekwatnego a jednocześnie możliwego do osiągnięcia w danych warunkach poziomu życia na emeryturze.

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie relacji między stopą składek emerytalnych a przyszłymi świadczeniami emerytalnymi w stosunku do bieżących dochodów, przy dokonaniu różnych założeń dotyczących długości życia na emeryturze, liczby lat pracy, stopy procentowej i wzrostu wynagrodzeń.

The level of pension premium and the primary objective of a particular pension plan

Summary

The success of Chilean pension reform of the early 1980s and the continuing financial pressures facing the social security systems of many developing and some developed countries have elicited considerable interest in the mechanics of pension systems that are based on various types of funded programs. The various types of pension schemes have their distinct operating characteristics and raise different economics and regulatory issues. However, a common feature of funded pension plans, whether they are based on defined benefits or on defined contributions, is the accumulation of a capital fund over the working lives of members to provide a desired pension to its beneficiaries after retirement. A basic question concerns the contribution and replacement rate, that would be required to cover an adequate but affordable level of pension. The purpose of this paper is to set out the relationship between contribution and replacement rate under different assumptions about the length of working and retirement life and about real rates of interest and rates of growth of real wages.

Waldemar Gos,

Dynamiczne teorie bilansowe jako baza przepływów pieniężnych

Streszczenie

W opracowaniu zostały przedstawione teorie dynamicznego bilansu. Wydaje się, że mogą być one podstawą dualnego podejścia do ustalania wyniku (wynik finansowy, cash flow). Uwzględniając założenia teorii dynamicznego bilansu, w opracowaniu proponuje się model pomiaru płynności finansowej w ujęciu dynamicznym. Podstawą propozycji jest klasyfikacja zdarzeń gospodarczych oraz ich powiązania z wydzielonymi kontami.

Dynamic balance theories as a base of cash flows

Summary

In the study, the theories of dynamic balance is discussed. It seems that they can make basis of dual approach to result assessment (financial result, cash flow). In compliance with assumptions of theory of the dynamic balance, in the study there is proposed a model of the financial liquidity measurement in dynamic depiction. Basis of the proposal is classification of economic events and their connections with separated accounts.

Wojciech A. Nowak,

O możliwości systemowej teorii budżetowania

Streszczenie

Budżetowanie jest instrumentem zarządzania organizacjami, szczególnie szeroko wykorzystywanym w krajach najwyżej rozwiniętych. Stąd nieustające zainteresowanie jego istotą.

Dla jej ujawnienia posłużono się w niniejszej pracy podejściem systemowym. Rozważono systemowy aspekt natury organizacji oraz systemowe podejście do zarządzania. Budżetowanie ukazano jako proces predykcji stanów systemowych atrybutów organizacji. Rezultaty rozważań wydają się wskazywać, że podejście systemowe może stanowić podstawę ogólnej teorii budżetowania i budżetów.

On the possibility of a systemic theory of budgeting

Summary

In developed countries budgeting is broadly used as a tool for organizational management. And this is a reason for continuous looking for budgeting essence. In the paper the system approach is applied to search the nature of budgeting. The system aspect of an organization and the system approach to management were taken into account. Budgeting is seen as the process of prediction of system attributes of an organization. It seems that reached results point to the system approach as a basis for general theory of budgeting and budgets.

Renata Rudnik,

Koszty pomocy społecznej wobec problemów lokalnego bezrobocia i ubóstwa

Streszczenie

Artykuł podejmuje problematykę bezrobocia i ubóstwa na przykładzie danych empirycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej miasta powiatowego. W opracowaniu zwrócono uwagę na dyskusyjne elementy szacowania ubóstwa odnoszące się do skali problemu. Uzyskane dane wskazują, że ze środków finansowych przeznaczanych przez administrację rządową na pomoc społeczną z roku na rok zwiększa się kwota wykorzystywana na utrzymanie Ośrodka, a maleją koszty związane z wypłatą zasiłków dla podopiecznych.

Decentralizacja władzy, której podstawowym elementem jest delegowanie zadań do najniższych szczebli, poprzez przekazywanie im prawa dysponowania środkami publicznymi, wymaga jasnych, uniwersalnych przepisów prawa, obejmujących całość zagadnień. Nie byłoby wówczas zarzutu wobec sektora publicznego, że jest nieefektywny i niegospodarny. Skutecznym rozwiązaniem kwestii związanych z dysponowaniem środkami finansowymi byłoby otrzymywanie subwencji, a nie - jak dotychczas - celowych dotacji. Wówczas otrzymane środki byłyby prawdopodobnie wykorzystane w sposób racjonalny.

The costs of social assistance before problems of unemployment and poverty on the example of the town, 74.720 inhabitants, the head of an administrative district

Summary

The article raises the problems of unemployment and poverty based on empirical data of the Urban Centre of Social Assistance of an administrative district town. The attention in it was paid to controversial elements of poverty valuation referring to the scale of the problem. The obtained data show, that from financial funds destined for social assistance by government administration, every year increases the amount utilized for the maintenance of the Centre and grow small the costs connected with the payment of allowances for persons under its charge.

The decentralization of the authority, whose fundamental element is delegating tasks to the lowest levels, requires clear, universal and complex legal regulations, including the accountancy. There would be, then, no reproach in front of public sector to be ineffective or uneconomical. The efficient solution to the problems connected with financial funds administration, would be to maintain subventions and not purposeful allocations, and then, the obtained funds would probably be used in a rational way.

Kazimierz Sawicki,
Controlling a system informacyjno-sprawozdawczy
- zagadnienia wybrane

Streszczenie

W ciągu ostatnich lat coraz większą rolę odgrywa controlling, który urzeczywistnia wszystkie funkcje zarządzania: planowanie, organizowanie, motywowanie i kontrolowanie. Pomaga on menedżerom podejmować szybko racjonalne decyzje za pomocą odpowiedniego systemu informacyjno-sprawozdawczego.

System ten powinien spełniać określone wymagania zdeterminowane wielkością przedsiębiorstwa, rodzajem prowadzonej przezeń działalności, jego strukturą organizacyjną, stosowanymi metodami zarządzania itp. Od jakości i sprawności systemu informacyjnego jednostki gospodarczej zależy w wysokim stopniu efektywność controllingu.

Controlling and the information - reporting system; selected issues
Summary

Controlling which makes real all functions of management i.e: planning, organizing, motivating and controlling has been playing more and more important role in the recent years. It helps managers to make quickly rational decisions by using the sufficient information-reporting system.

This system should meet certain requirements determined by size of the company, kind of performed activities, organization structure, used management methods etc. The effectiveness of controlling depends on quality and efficiency of the information system of the company.

Sławomir Sojak,

Polityka cen transferowych stosowanych w Polsce przez przedsiębiorstwa krajowe i wielonarodowe

Streszczenie

Artykuł prezentuje podstawowe problemy związane z polityką cen transferowych. Zagadnienie to jest związane z wyceną transferów w przedsiębiorstwach zdecentralizowanych i powiązanych, zarówno krajowych, jak i wielonarodowych. Opracowanie wymienia kryteria i warunki stosowania cen transferowych, oraz formuły ich kształtowania znane w literaturze przedmiotu. Zaprezentowano także wyniki badań przeprowadzonych wśród 25 przedsiębiorstw krajowych i 16 wielonarodowych zlokalizowanych w Polsce.

Transfer pricing policy pursued in Poland by national and multinational companies

Summary

The aim of this article is to present the main problems of transfer pricing policy in international and domestic enterprises. The paper covers essential information on the factors, conditions and main transfer pricing formulas known in literature. It also presents recent research on transfer pricing policy in 25 domestic and 16 multinational enterprises in Poland.

Mikołaj Turzyński,

Ewidencja transakcji leasingowych w świetle przepisów prawa bilansowego i podatkowego

Streszczenie

Nowelizacja ustawy o rachunkowości wprowadza zasady klasyfikacji transakcji leasingowych odrębne od zasad zawartych w prawie podatkowym. W takim przypadku jest możliwe rozróżnienie trzech sytuacji:

- umowa leasingu ma charakter leasingu operacyjnego w myśl prawa bilansowego i podatkowego,
- umowa leasingu ma charakter leasingu finansowego w rozumieniu prawa bilansowego i podatkowego,
- umowa leasingu ma charakter leasingu operacyjnego w myśl prawa podatkowego i charakter leasingu finansowego w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości. Nowelizacja ustawy o rachunkowości nie zawiera wskazówek w zakresie prowadzenia

ewidencji leasingu w księgach rachunkowych. Pomocny w tym zakresie może być Standard rachunkowości „Leasing” lub Międzynarodowy Standard Rachunkowości „Leasing”.

Accounting treatment of leasing in the light of accounting and tax law

Summary

Statute amending the accountancy law introduces rules of classification of lease transactions that are separate from the rules envisaged in tax law. One may distinguish between three situations:

- lease contract is treated as operating lease both in tax law and accountancy law,
- lease contract is treated as finance lease both in tax law and accountancy law,
- lease contract is treated as operating lease in tax law and meets criteria of finance lease in accordance with accountancy law.

The statute amending the accountancy law does not contain guidelines with regard to keeping records of lease contracts in books. One may find Accounting Standard „Lease” or International Accounting Standard „Lease” helpful in this aspect.

Marian Walczak,

Analiza finansowa a potrzeby planowania w przedsiębiorstwie

Streszczenie

Celem opracowania jest:

zidentyfikowanie głównych czynników decydujących o przydatności analizy finansowej w procesie planowania,
określenie, co powinno być punktem wyjścia w formułowaniu i organizowaniu analizy finansowej zorientowanej na potrzeby planowania,
przedstawienie zakresu tematycznego, który powinna obejmować prospektywna analiza finansowa.

Zakres problemowy opracowania obejmuje analizę efektywności ekonomicznej i sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Wprowadzanie do przedsiębiorstw nowych zasad gospodarowania i konieczność podejmowania przez nie znacznego wysiłku inwestycyjnego, przy istotnym ograniczeniu wszelkiego rodzaju subwencji i dotacji na finansowanie działalności, powinno stwarzać przesłanki do zainteresowania optymalizacją celów i zadań, które przedsiębiorstwa zamierzają realizować.

Financial analysis and planning in the company Summary

The purpose of the paper is: ^o Identification of the main elements influencing the need for financial analysis in the planning process,
» Identification of what should be the starting point in formulation and organization of financial analysis for planning process,
^s Presentation of the scope of prospective financial analysis.

The paper deals with economics effectiveness analysis and financial situation analysis of the company. Introduction to companies of new rules of management and necessity of investing should prompt interest in optimization of companies goals.

Rowan Jones,

Krytyka Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Sektora Publicznego

Streszczenie

Przedstawiona w tym artykule analiza Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Sektora Publicznego jest w pewnym stopniu ograniczona przez fakt, że wywodzą się one z anglo-amerykańskiej tradycji sprawozdawczości finansowej. Chociaż powstały na bazie zbiorów zasad przeznaczonych dla podmiotów gospodarczych, to ich stosowanie w przypadku jednostek sektora publicznego jest również uzasadnione, gdyż dostarczają informacji o kosztach działalności jednostki.

Ponieważ MSRSP są efektem politycznego kompromisu, zawarte w nich rozwiązania techniczne nie są najwyższej jakości. Sektor rządowy, dysponujący dużymi możliwościami w zakresie narzucania pewnych rozwiązań, powinien dążyć do udoskonalenia przyjmowanych zasad. Szczególnie wskazane byłoby wprowadzenie modelu rachunkowości opartej na wartości bieżącej, co ograniczyłoby pewną dowolność postępowania, jaką dopuszczają MSRSP.

Ewentualne wprowadzenie MSRSP powinno być poprzedzone zrozumieniem, jakie będą konsekwencje memoriałowej sprawozdawczości finansowej dla rachunkowości zarządczej, auditingu i finansów w jednostkach sektora publicznego.

A critique of International Public Sector Accounting Standards Summary

This critique is constrained by self-evident truths, which derive from the fact that International Public Sector Accounting Standards are part of the Anglo-American tradition of financial reporting. Although IPSASs are based on codifications that were originally written for businesses in reporting to their investors and creditors, they are directly relevant to any public sector entity in reporting what that entity cost. However, because political compromise is inherent in IPSASs, they include technically inferior accounting. When using IPSASs, therefore, effective governmental power might be used to eradicate inferior accounting alternatives. Specifically and most significantly, a compulsory comprehensive current value model would be an improvement on the permissive accounting of IPSASs. But a prerequisite of IPSASs is a better understanding of the effect of accrual-based financial reporting on management accounting, auditing and finance in public sector entities.

Przekład:

Mgr Elżbieta Marszał